

(1) בראשית פרק כד

(סב) וַיִּצְחָק בְּאֵימָתוֹ מִבְּרִיתוֹ לְחַי רֵאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנְּגֹב:
(סג) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה לְפָנָיו עֶרְבַּ וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה גְמָלִים בָּאִים:

(2) רמב"ן על בראשית פרק כד פסוק סב

בא מבוא באר לחי ראי. יאמר כי יצחק בא עתה מבוא באר לחי ראי, ששב מבאר לחי שבא שמה. שאלו אמר "בא מבוא לחי ראי" היה נראה שהיה דר שם, ולכך הוצרך לפרש כי הוא שב לעירו מביאתו שבא אל באר לחי ראי לפי שעה, כי הוא יושב בארץ הנגב וחוזר לעירו:

(3) ויתכן, בעבור היות "מבוא" מקור, שהיה יצחק הולך תמיד אל המקום ההוא, כי הוא לו מקום תפלה בעבור הראות שם המלאך, והוא יושב בארץ הנגב קרוב משם. וכן תרגם אונקלוס אתא ממיתוהי. ועל דעתו הוא באר שבע, שתרגם "בין קדש ובין שור" (לעיל כ א), ו"בין קדש ובין ברד" (לעיל טז י"ד), "רקם וחגרא". ואם כן המקום ההוא מקום אשל אברהם ראוי לתפלה. והנה יצחק בא מן הבאר ההיא אל עיר אחרת אשר היתה בדרך עירו, ויצא לפנות ערב לשוח בשדה עם רעיו ואוהביו אשר שם, ומצא את העבד ורבקה והלכו כלם יחדו אל עירו, ויביאה האהלה שרה אמו:

(4) העמק דבר על בראשית פרק כד פסוק סב

(סב) ויצחק בא וגו'. סיפר הכתוב כי המכין מצעדי גבר ית' סיבב שיפגע יצחק ברבקה בדרך ותהא נבעתת ממנו בתחלת הכרתה אותו ואם ה' העבד בא עמה תחלה לבית אברהם ה' אברהם מקבלה תחלה ומדבר על לבה עד שהי' מתחונן דעתה עליה ולא היתה נבעתת מפחד יצחק. והיתה מתנהגת עמו כמו כל אשה עם בעלה. אבל הקב"ה סיבב שיצחק בא באותו עת מבוא באר לחי ראי שהי' לו אותו מקום מיוחד לתפלה והתבודדות על באר שנראה המלאך:

(5) והוא יושב בארץ הנגב. אע"ג שאז ה' דר עם אברהם בבאר שבע בארץ הנגב ולא כמו שהי' אחרי מות אברהם שקבע יצחק דירתו עם באר לחי ראי אבל אז ה' דירתו יחד עם אברהם ומכ"מ הזדמן שהי' באותה שעה בא מצפון אותו מקום ע"כ פגש ברבקה הוא תחלה לאברהם.

(6) רש"י על בראשית פרק כד פסוק סב

(סב) מבוא באר לחי ראי - שהלך להביא הגר לאברהם אביו שישאנה (ב"ר):
יושב בארץ הנגב - קרוב לאותו באר שנאמר "ויסע משם אברהם ארצה הנגב וישב בין קדש ובין שור" ושם היה הבאר שנאמר "הנה בין קדש ובין ברד":

(7) בראשית פרק כה

(א) וַיִּסְפָּף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וְשָׁמָּה קְטוּכָה: (רש"י שם קטורה - זו הגר)

(8) בראשית פרק כ

(א) וַיִּסַּע מִשֵׁם אַבְרָהָם אֶרְצָה הַנְּגֹב וַיֵּשֶׁב בֵּין קְדֵשׁ וּבֵין שׁוּר (תרגום אונקלוס בין רקם ובין חגרא) וַיֵּגֶר בְּגֵרָר:

(9) בראשית פרק טז

(יג) וַתִּקְרָא שֵׁם ה' הַדְּבָר אֲלֵיָהּ אֵתָהּ אֵל כְּאֵי פִי אִמְרָה הַגֵּם הַלֵּם כְּאֵתִי אֲחֵרִי רֵאִי:
(יד) עַל פֶּן קָרָא לְבָאָר בְּאֵר לְחַי רֵאִי הִנֵּה בֵּין קְדֵשׁ וּבֵין בְּרָד: (תרגום אונקלוס בין רקם ובין חגרא)

(10) ספר משכיל לדוד על בראשית פרק כד פסוק סב

מבוא באר וכו' להביא הגר וכו'. טעמו דאם לא כן הואיל ואין זה שם עיר או מקום אלא שהבאר שהיה שם בדרך נקרא שמו כך על שם מה שאירע שם להגר וכדלעיל בפרשת לך לך אם כן לא שייך לכתוב הפ' שיצחק הלך לבאר אם לא שבא לומר שהלך להביא אותה דכתיב בה על כן קרא לבאר באר לחי ראי:

(11) הכתב והקבלה על בראשית פרק כד פסוק סב

ויצחק בא מבוא. פירוש המפרשים דחוק לנגינת הטעם שהטעים מבוא בז"ק. ונ"ל דמלת מבוא מוסב על ביאת רבקה, והמ"ם מ"ם הסבה כמו משד עניים מאנקת אביונים (תה' יב:ו), מבוא מסבת בוא אחר שאמר ויקח העבד את רבקה וילך, הליכה זו נקראת ביאה אצל יצחק, כי אף שיצחק היה נמנע מללכת חוצה לארץ והוצרך לבקש לו אשה ע"י שליח, מ"מ היה רוצה לצאת ידי חובת דרך ארץ לצאת לקראתה ולקבל פניה על הדרך (ככתוב מי האיש ההולך בשדה לקראתינו) כי פחיתות גדולה היתה לרבקה לבוא אל בית יצחק בלתי ראותה תחלה דעתו ורצונו לקבלה בעין יפה ובכבוד, לכן כשהיה יצחק משער זמן בואה הקדים ללכת לקראתה לקבלה דרך כבוד.

12) וזהו כוונת המקרא, מקום מושב יצחק היה בארץ הנגב, ומסבת בוא רבקה בא לו יצחק לבאר לחי רואי, ומשם יצא אל השדה אל הדרך שנוסעים בו המחנות הבאים מחרן, שם עמד להתפלל על הצלחת זווגו. והודיעו הכתוב שנתקיים בו טרם יקראו ואני אענה וגו' כי בנשאו עיניו ראה גמלי בית אביו באים עם זווגו. והעלים הכתוב דרך הנהגתו עמה לקבל פניו, כי אין זה מדרך התורה ובפרט בקדוש עליון כיצחק, ולא הודיע רק ראשית הנהגתו ללכת לקראתה לכבודה, ותכליתה ויביאה האהלה.

13) . . . ומדרך הכתובים להשמיט אות למ"ד, בא שמואל הגלגל (ש"א י"ג) שכם בא כל ישראל (מ"א י"ב) כי באה אשה הגורן (רות ג') ויבא יעקב שלם עיר שכם, ויבא יעקב ממרא, הכא נמי באר לחי רואי, הראוי לבאר, וכן אמרו כאן ברבה, להיכן הלך, באר לחי רואי הלך. ובזה נגינת הטעם על מכונו:

14) רב שר הירש בראשית פרק כד פסוק סב

בא מבוא. ביטוי זה אינו חוזר עוד בכל המקרא, "בא מהיותו בא!" עיקר הוראת "בוא": להגיע למקום, אשר הלב נמשך אליו, והוא חש בו הרגשת בית. נמצא כי יצחק הלך למקום, שהוא נמשך אליו כאל ביתו, ואחר - "בא מבוא" - הלך למקום אחר, שאליו נמשך מעתה, ומעתה ראה בו את ביתו. ולהיכן הלך תחלה? לבאר לחי ראי. מכירים אנחנו באר זו, שנקראה כפי בת מעמדו של אליעזר, אחרי שתשוקת החופש שבלבה הבריחה אותה מבית אברהם. כאן למדה לדעת, שגם במקום ובזמן שעלי אדמות הכל נראה לנו כמת, הרי "חי רואנו"; לשפחת בית אברהם נתגלתה כאן השגחת ה' והנהגתו ביחס לאחיו הבכור של יצחק.

15) וקרוב לומר: בשעה שאליעזר עבד אברהם יצא בשליחותו, ובהצלחת שליחות זו היה תלוי גורל עתידו של יצחק, הרי בשעה זו נמשך יצחק עצמו אל המקום, שיסעדנו בבטחונו, שעתידיה השגחת ה' להתגלות לאליעזר למענו, כדרך שנתגלתה להגר למען אחיו הבכור; דומה אפוא מעמד זה למעמד הגר וישמעאל, אם כי שונה ממנו לטובה. אחר - כך כלתה נפשו למקום, אשר בו הוא עתיד לכוון את ביתו. הן הבאר היתה בקצה המדבר, והוא יושב בארץ הנגב. דומה כי יצחק כבר התגורר לעצמו, בארץ הנגב. בניגוד לאברהם, שזה שנים אחדות ישב בין האומות, הרי יצחק, בעודו בתחלת דרכו, ראה לנכון להתגורר בבדידות, כאברהם בשעתו.

16) ספורנו עה"ת ספר בראשית פרק כד פסוק סב

בא מבא באר לחי ראי. להתפלל במקום שבו נשמעה תפלת שפחתו וקודם שהתפלל כבר נשלם ענינו בחרן וקרבה אשתו לבא על דרך טרם יקראו ואני אענה:

17) בראשית פרק כה

(יא) וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק עִם בְּאֵר לַחֵי רְאִי: